

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Trịnh Hoài Thu – Phạm Thị Lan Anh – Nguyễn Văn Quyết – Lê Huy Trí
Bùi Việt Hùng – Nguyễn Thị Thu Hương – Trịnh Cao Khải – Trần Ngọc Khoa – Bùi Thị Bích Ngọc
Nguyễn Quang Nhật – Đặng Thị Kim Thanh – Trần Hải Toàn – Nguyễn Khắc Tú – Phạm Thị Vượng

TÀI LIỆU GIÁO DỤC

AN TOÀN GIAO THÔNG

Dành cho học sinh lớp

4

CHƯƠNG TRÌNH AN TOÀN GIAO THÔNG CHO NỤ CƯỜI TRẺ THƠ

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

MỤC LỤC

Bài 1. Điều khiển xe đạp an toàn	4
Bài 2. Hiệu lệnh của người điều khiển giao thông	9
Bài 3. Hậu quả của tai nạn giao thông	13
Bài 4. Dự đoán để phòng tránh tai nạn giao thông đường bộ	17
Bài 5. An toàn giao thông đường thủy	20

Hướng dẫn sử dụng sách

Mỗi bài học có cấu trúc 4 phần tương ứng với 4 hoạt động:

Khởi động: Huy động những kiến thức, kĩ năng, kinh nghiệm của các em về những vấn đề có liên quan đến chủ đề bài học.

Khám phá: Tìm hiểu, khám phá nội dung kiến thức theo chủ đề bài học.

Thực hành: Sử dụng những kiến thức vừa tiếp thu ở phần *Khám phá* và những kiến thức các em đã có để xử lí, giải quyết những nhiệm vụ, tình huống giao thông cụ thể.

Vận dụng: Vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã được học vào thực tiễn tham gia giao thông.

Ngoài ra, cuối mỗi bài học có phần **Tự đánh giá:** Giúp các em tự đánh giá kiến thức, kĩ năng mình đã đạt được sau bài học. Các mức đánh giá:

Tốt

Đạt

Cần cố gắng

*Hãy bảo quản, giữ gìn sách để
dành tặng các em học sinh lớp sau.*

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh yêu quý!

Bộ Tài liệu Giáo dục an toàn giao thông dành cho học sinh Tiểu học được biên soạn theo Chương trình An toàn giao thông cho nụ cười trẻ thơ, sẽ đồng hành cùng các em trong học tập, tìm hiểu về an toàn giao thông và giúp các em tham gia giao thông an toàn.

Bộ tài liệu gồm 5 cuốn từ lớp 1 đến lớp 5. Mỗi cuốn có 5 bài học, mỗi bài học là một chủ đề an toàn giao thông gắn gũi với cuộc sống, sinh hoạt hằng ngày của các em. Các hình ảnh, tình huống sinh động trong mỗi bài học sẽ giúp các em có kiến thức, kỹ năng về an toàn giao thông và phát triển năng lực tham gia giao thông an toàn.

Các em hãy vận dụng những điều học được để tham gia giao thông an toàn, phòng tránh những nguy hiểm, tai nạn đáng tiếc có thể xảy ra. Các em cũng nhớ chia sẻ những điều mình đã học với mọi người xung quanh để cùng thực hiện nhé!

Hi vọng bộ tài liệu sẽ đem đến cho các em nhiều điều bổ ích và lí thú. Những kiến thức và kỹ năng này sẽ là hành trang quý giá bảo vệ các em trên khắp mọi nẻo đường.

Chúc các em học tập vui vẻ và tham gia giao thông an toàn!

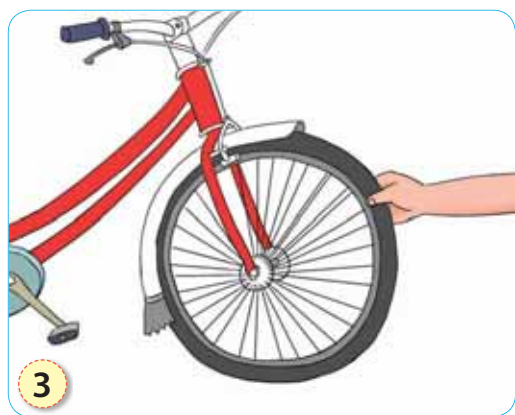
Các tác giả

KHỞI ĐỘNG

Nghe hoặc hát một bài hát về xe đạp.

KHÁM PHÁ**1. Tìm hiểu các bước điều khiển xe đạp an toàn****a. Chuẩn bị**

- Quan sát tranh và cho biết những việc cần làm trước khi điều khiển xe.

b. Điều khiển xe đạp

- Quan sát tranh và nêu cách điều khiển xe đạp của các bạn trong tranh.
- So sánh cách điều khiển xe đạp của em và các bạn.

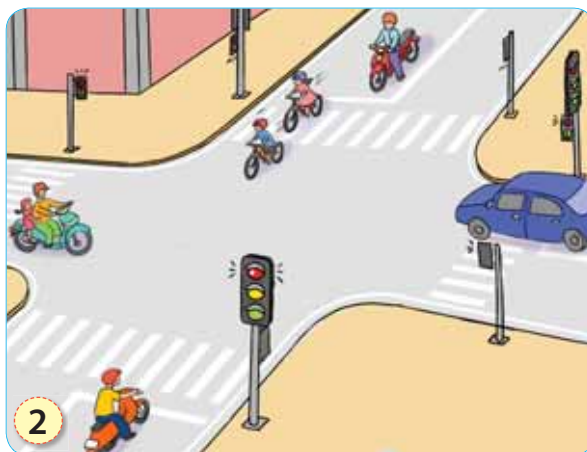
c. Dừng, đỗ xe

- Các bạn trong tranh đã thực hiện việc dừng, đỗ xe như thế nào?

2. Nhận biết một số hành vi điều khiển xe đạp không an toàn

- Quan sát tranh và chỉ ra những hành vi điều khiển xe đạp không an toàn.

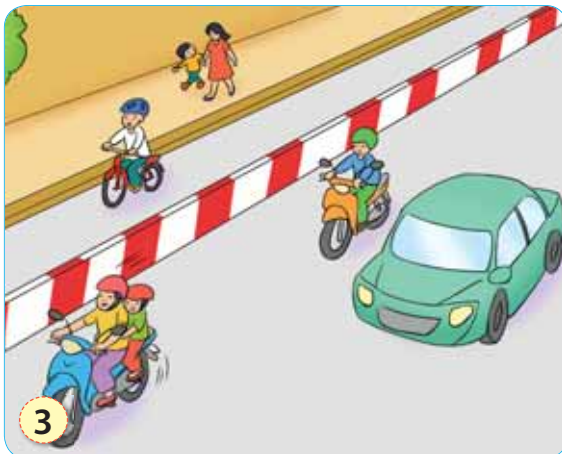

- Kể thêm một số hành vi đi xe đạp không an toàn khác.

THỰC HÀNH

1. Quan sát tranh và chỉ ra những việc nên làm và không nên làm khi điều khiển xe đạp

- Nói lời khuyên với các bạn có hành vi chưa đúng ở trong tranh.

2. Sắm vai xử lý tình huống

a. Trao đổi cách xử lý các tình huống

Tình huống 1: Bi và Bốp đang đi xe đạp cùng nhau. Bốp Bi quay sang rủ Bốp: “Tớ với cậu thử đua xem ai đi nhanh hơn nhé!”

Nếu là Bốp, em sẽ làm gì?

Tình huống 2: Bông và Bổng đi học bằng xe đạp. Đến đoạn giao nhau giữa đường sắt với đường bộ, gác chắn an toàn vừa được hạ xuống, đèn tín hiệu

báo các phương tiện dừng lại, nhường đường cho tàu hoả, Bông nói với Bống: “Hay là chúng mình cứ lách qua đi, tàu hoả còn lâu mới tới”.

Nếu là Bống, em sẽ làm gì?

b. Sắm vai xử lý các tình huống nêu trên

VẬN DỤNG

1. Chơi trò chơi “Đi xe đạp an toàn”

- **Chuẩn bị:** 3 bộ thẻ, mỗi bộ gồm 2 thẻ màu vàng và xanh hoặc các thiết bị phù hợp. Thẻ màu xanh ghi tên các bước để điều khiển xe đạp an toàn. Thẻ màu vàng ghi các việc làm tương ứng với các bước điều khiển xe đạp an toàn. Trò chơi có thể thực hiện tại lớp học (học sinh đóng vai người đi xe đạp) hoặc trên sân trường (học sinh có thể sử dụng xe đạp trong trò chơi).
- **Cách chơi:**
 - + Chia lớp thành 3 nhóm.
 - + Từng thành viên trong nhóm điều khiển xe đạp đi theo vạch kẻ sẵn đến vị trí để những tấm thẻ, lấy thẻ vàng xếp vào ô thẻ xanh phù hợp. Mỗi lần chỉ được lấy một thẻ.
 - + Nhóm nào hoàn thành chính xác và nhanh nhất hoặc đúng nhiều nhất trong cùng một khoảng thời gian sẽ giành chiến thắng.

2. Đề xuất với người lớn trong gia đình cùng kiểm tra, điều chỉnh các bộ phận của xe đạp

Sau bài học, em đã:

- Biết cách điều khiển xe đạp an toàn khi tham gia giao thông.
- Không thực hiện những hành vi không an toàn khi tham gia giao thông bằng xe đạp.

KHỞI ĐỘNG

Nghe bài hát về cảnh sát giao thông.

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu vai trò, nhiệm vụ của người điều khiển giao thông

- Quan sát tranh và cho biết:
 - Những ai đang thực hiện nhiệm vụ điều khiển giao thông?
 - Người điều khiển giao thông có vai trò gì?

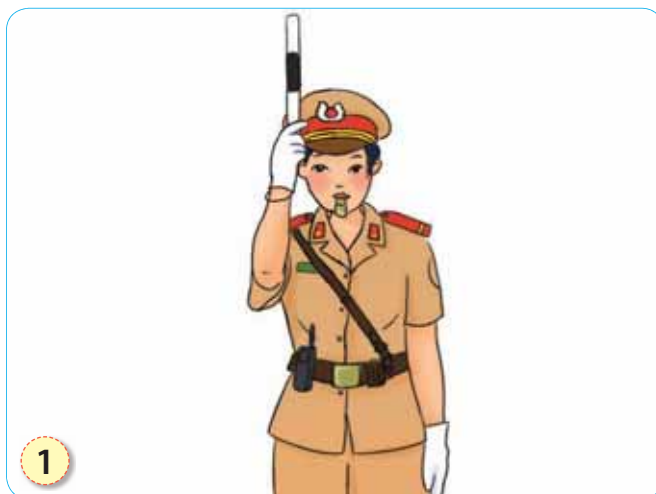

Trong trường hợp hiệu lệnh của người điều khiển giao thông trái với tín hiệu của đèn giao thông, biển báo hiệu giao thông hoặc vạch kẻ đường thì phải tuân theo hiệu lệnh của người điều khiển giao thông.

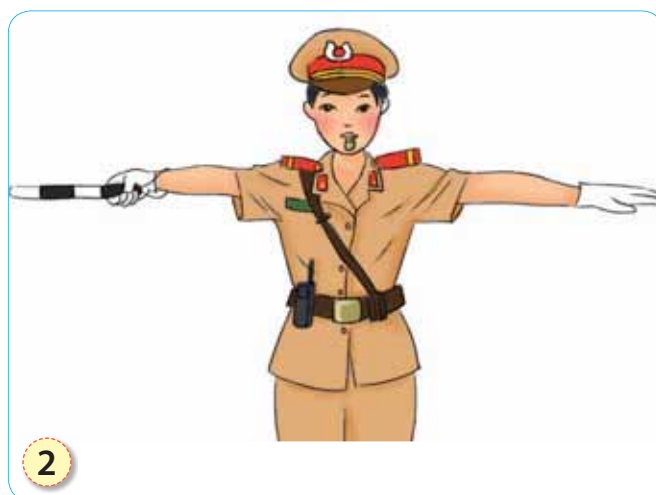
2. Tìm hiểu một số hiệu lệnh của người điều khiển giao thông

- Quan sát tranh và nhận biết một số hiệu lệnh bằng tay:

– Người tham gia giao thông ở tất cả các hướng đều phải dừng lại.

– Người tham gia giao thông ở phía trước và sau người điều khiển phải dừng lại; người tham gia giao thông ở phía bên phải và bên trái người điều khiển được đi tất cả các hướng.

– Người tham gia giao thông ở phía bên trái người điều khiển được rẽ trái qua trước mặt người điều khiển.

- Nhận biết một số hiệu lệnh bằng còi:
 - Một tiếng còi dài, mạnh: dừng lại
 - Một tiếng còi ngắn: cho phép đi
 - Hai tiếng còi ngắn, thổi mạnh: ra hiệu nguy hiểm, đi chậm lại.

THỰC HÀNH

1. Quan sát và chỉ ra hành động những người tham gia giao thông phải làm

2. Xử lý tình huống

Tình huống 1: BỐP đang đi xe đạp đến một ngã tư đường. Chú cảnh sát giao thông đứng ở bậc điều khiển giao thông thổi một hồi còi dài và chỉ thẳng tay (gậy) lên trời.

Nếu là BỐP, em sẽ làm gì? Vì sao?

Tình huống 2: Bông đang dừng xe đạp tại ngã tư đường theo tín hiệu đèn đỏ. Cô cảnh sát giao thông ở bậc điều khiển giao thông ra hiệu lệnh cho các phương tiện hướng của Bông di chuyển, trong khi đó, đèn tín hiệu giao thông vẫn bật màu đỏ.

Nếu là Bông, em sẽ làm gì? Vì sao?

VẬN DỤNG

Tham gia trò chơi “Em tập làm cảnh sát giao thông”.

- **Chuẩn bị:** còi, gậy điều khiển giao thông. Trò chơi có thể thực hiện ở trong lớp hoặc sân bãi có vẽ sa hình mô phỏng nơi đường giao nhau.
- **Cách chơi:**
 - + Một học sinh đóng vai cảnh sát giao thông. Các học sinh khác đóng vai những người tham gia giao thông. Các vai có thể thay đổi luân phiên nhau.
 - + Cảnh sát giao thông thực hiện các động tác điều khiển giao thông bằng gậy và bằng còi. Người tham gia giao thông thực hiện đúng hiệu lệnh của người điều khiển giao thông. Người nào đi sai sẽ ra ngoài đợi lượt chơi kế tiếp.

Sau bài học, em đã:

- Biết một số hiệu lệnh cơ bản của người điều khiển giao thông.
- Tuân thủ hiệu lệnh của người điều khiển giao thông khi tham gia giao thông.

KHỞI ĐỘNG

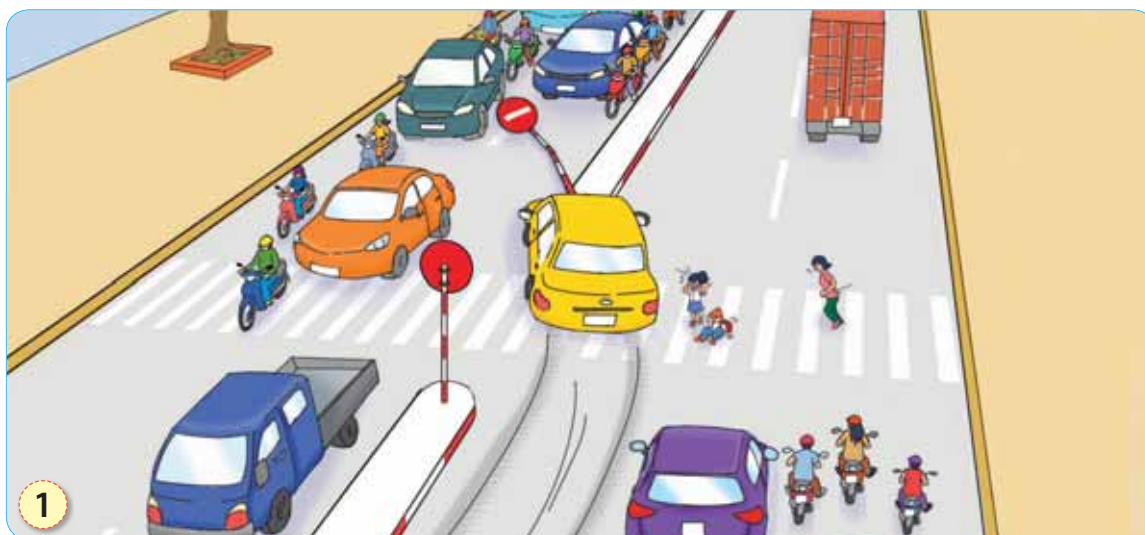
Xem một đoạn phim về tai nạn giao thông.

KHÁM PHÁ

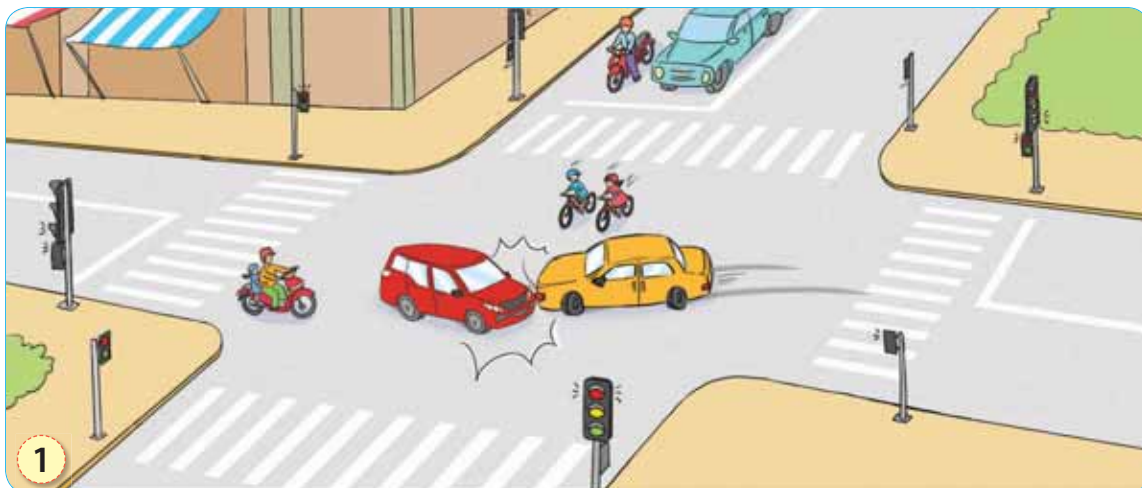
1. Tìm hiểu hậu quả của tai nạn giao thông

- Quan sát tranh và cho biết tai nạn giao thông gây ra những hậu quả gì.

2. Tìm hiểu một số nguyên nhân dẫn đến tai nạn giao thông

- Quan sát tranh và chỉ ra những nguyên nhân dẫn đến tai nạn giao thông.

- Nêu thêm một số nguyên nhân dẫn đến tai nạn giao thông mà em biết.

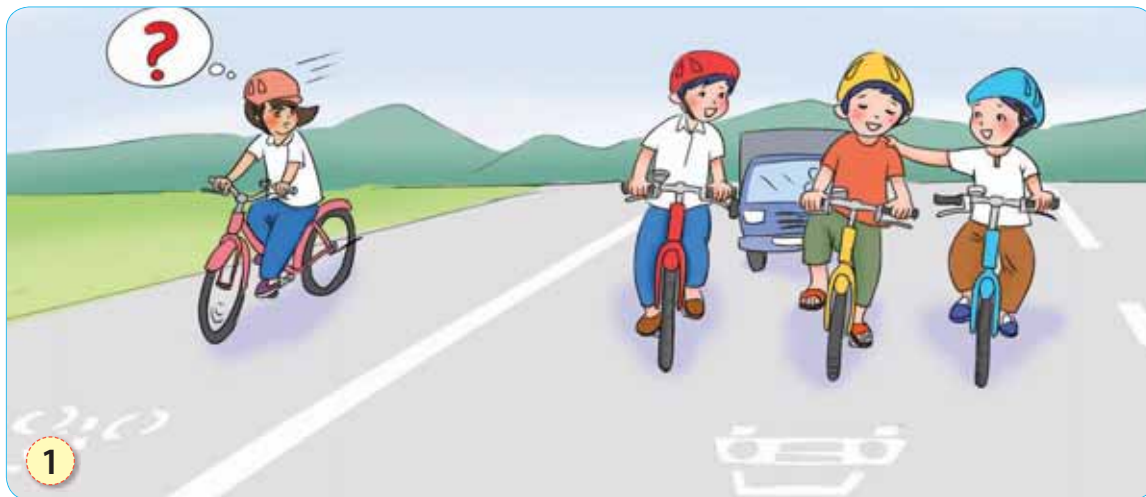

THỰC HÀNH

1. Xử lý tình huống

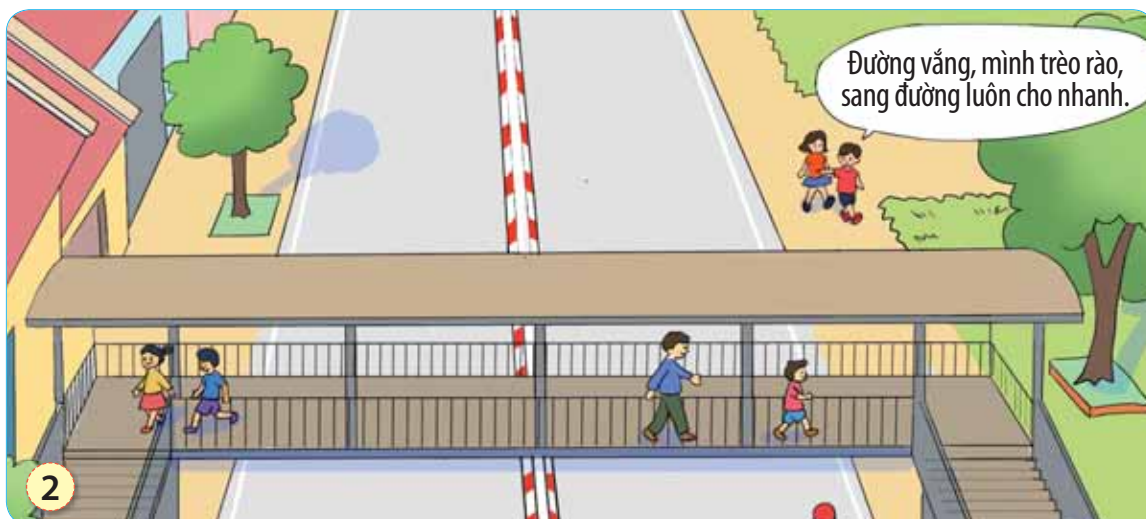
Tình huống 1: Trên đường đi học, Bống nhìn thấy ba bạn cùng lớp đang bám vai nhau, đạp xe dàn hàng ngang trên làn đường dành cho xe máy, ô tô, vừa đi vừa nói cười rôm rả.

Nếu là Bống, em sẽ nói gì với các bạn? Vì sao?

Tình huống 2: Bông và em trai đang đi bộ đến nhà bác ở bên kia đường. Vì ngại đi qua cầu vượt dành cho người đi bộ, em trai nói với Bông: “Đường vắng, mình trèo rào, sang đường luôn cho nhanh”.

Nếu là Bông, em sẽ làm gì? Vì sao?

2. Sắm vai xử lý các tình huống trên

VẬN DỤNG

Xây dựng bảng nguyên tắc đảm bảo an toàn của em khi tham gia giao thông để phòng tránh tai nạn giao thông (theo mẫu).

NGUYÊN TẮC ĐẢM BẢO AN TOÀN	
1.	
2.	
3.	
4.	

Sau bài học, em đã:

- Kể được những hậu quả của tai nạn giao thông.
- Biết được một số hành vi nguy hiểm có thể dẫn đến tai nạn giao thông.
- Thực hiện những hành vi an toàn để phòng tránh tai nạn khi tham gia giao thông.

KHỞI ĐỘNG

Nghe bài về về an toàn giao thông.

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu những tình huống có thể dẫn đến tai nạn giao thông đường bộ

- Quan sát tranh và dự đoán điều có thể xảy ra trong mỗi tình huống.

- Em cần làm gì để phòng tránh tai nạn giao thông trong các tình huống trên?
- Liên hệ với thực tế tham gia giao thông hằng ngày của em để phòng tránh tai nạn giao thông.

2. Cách dự đoán và phòng tránh tình huống giao thông nguy hiểm

a. Đọc thông tin sau và nêu cách dự đoán các nguy hiểm có thể xảy ra khi tham gia giao thông:

- Quan sát chuyển động của xe (nhanh, chậm), tín hiệu của đèn xi-nhan, tín hiệu tay và đầu của người điều khiển phương tiện giao thông.
- Lắng nghe âm thanh tiếng động cơ, còi xe, phanh xe.

b. Chỉ ra cách phòng tránh tai nạn trong một số tình huống nguy hiểm thường gặp:

Tình huống nguy hiểm

1. Xe to chuyển làn, chuyển hướng

2. Nơi tầm nhìn bị hạn chế, che khuất

3. Nơi có các ô tô đang dừng, đỗ

4. Các chương ngại vật trên đường

5. Trời tối hoặc nơi thiếu sáng

6. Lên, xuống xe

Cách phòng tránh

a. Đi chậm hoặc dừng lại để chờ xe qua, giữ khoảng cách an toàn

b. Đi chậm, quan sát phương tiện di chuyển từ các hướng

c. Quan sát cả hai phía trái phải và chỉ lên, xuống khi xe đã dừng, đỗ hẳn

d. Đi chậm, quan sát ánh đèn (nếu trời tối), lắng nghe tiếng còi và tiếng động cơ xe

e. Quan sát tín hiệu đèn, lắng nghe tiếng còi, tiếng động cơ để dự đoán hướng đi của các phương tiện khác

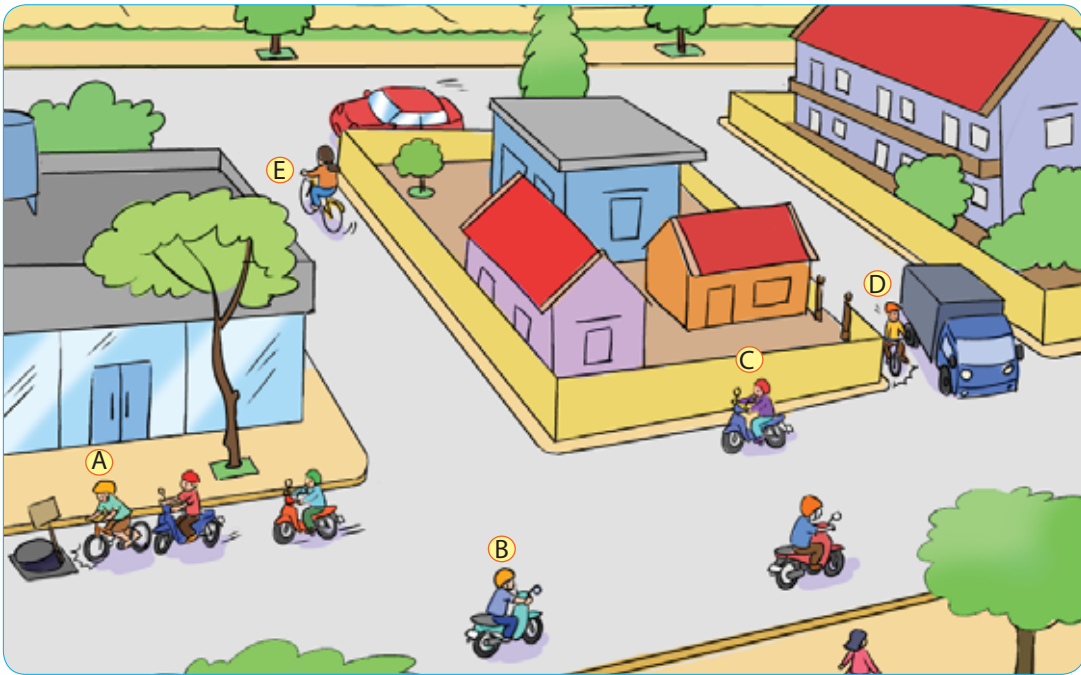
g. Đi chậm, quan sát sự chuyển động của xe (mở cửa, tiến, lùi) để tránh va chạm

THỰC HÀNH

1. Quan sát và xử lý các tình huống sau đây:

- Chỉ ra những người có thể gặp tình huống nguy hiểm.
- Mô tả từ 1 đến 2 tình huống nguy hiểm trong tranh và nêu các biện pháp phòng tránh tai nạn trong tình huống đó.

2. Tham gia trò chơi “Em làm phóng viên”

- **Chuẩn bị:** Thảo luận nhóm để đưa ra một số câu hỏi phỏng vấn.
- **Cách chơi:**
 - + Một bạn học sinh đóng vai phóng viên (thay đổi lần lượt).
 - + Các học sinh khác đóng vai người được phỏng vấn.
 - + Phóng viên đặt các câu hỏi phỏng vấn về việc phòng tránh tai nạn giao thông đường bộ và người được phỏng vấn trả lời (ví dụ: Khi đi đường trời tối bạn cần chú ý những gì? Khi lên, xuống ô tô, bạn cần làm gì?...).

VẬN DỤNG

Thực hành dự đoán nguy hiểm có thể xảy ra ở những vị trí trên đường có nguy cơ xảy ra tai nạn giao thông. Nêu cách phòng tránh.

Sau bài học, em đã:

- Dự đoán một số tình huống nguy hiểm có thể dẫn đến tai nạn giao thông.
- Phòng tránh tình huống có thể xảy ra tai nạn giao thông.

KHỞI ĐỘNG

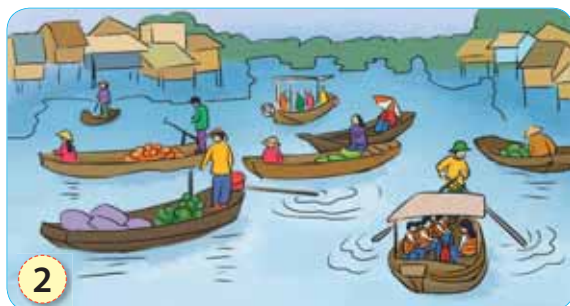
Chia sẻ với bạn về các phương tiện giao thông đường thủy mà em đã từng đi.

KHÁM PHÁ

1. Tìm hiểu về giao thông đường thủy

- Quan sát tranh và kể tên các phương tiện giao thông đường thủy.

- Khi tham gia giao thông đường thủy, em cần làm gì để bảo đảm an toàn?

2. Tìm hiểu một số hành vi không an toàn khi tham gia giao thông đường thủy

- Quan sát tranh và chỉ ra những hành vi không an toàn khi tham gia giao thông đường thủy.

- Kể thêm một số hành vi không an toàn khác.

THỰC HÀNH

1. Sắm vai xử lý tình huống

Tình huống 1: Trên bến sông, Bi và Bốp đang đợi người lái thuyền đưa qua sông để đến trường. Đợi hơn 10 phút, hai bạn vẫn không thấy người lái thuyền đâu. Bi bèn bảo Bốp: “Đợi lâu quá, tớ sợ muộn học. Tớ cũng biết

chèo thuyền, hay tỏ và cậu cứ tự chèo thuyền sang bờ bên kia đi!”

Nếu là Bống, em sẽ làm gì? Vì sao?

Tình huống 2: Từ nhà Bống tới nhà ngoại phải đi phà qua một con sông lớn. Trước khi lên phà, hai anh em Bống được phát mỗi người một chiếc áo phao để mặc. Anh của Bống cầm chiếc áo phao, vẻ mặt khó chịu: “Trời nóng quá, mặc thêm cái áo phao dày cộp thế này thì nóng chết mất! Thôi, không mặc đâu, anh em mình biết bơi mà”.

Nếu là Bống, em sẽ làm gì? Vì sao?

2. Quan sát tranh và chỉ ra người tham gia giao thông đường thủy an toàn và không an toàn

VẬN DỤNG

Trao đổi và lập bảng những việc nên làm và không nên làm để bảo đảm an toàn khi tham gia giao thông đường thủy (theo mẫu).

Những việc nên làm	Những việc không nên làm

Sau bài học, em đã:

- Nêu được tên một số phương tiện giao thông đường thủy.
- Biết cách tham gia giao thông đường thủy an toàn.
- Thực hiện được những hành vi an toàn khi tham gia giao thông đường thủy.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng thành viên Nguyễn Đức Thái
Tổng Giám đốc Hoàng Lê Bách

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng Giám đốc Hoàng Lê Bách

Tổ chức và chịu trách nhiệm bản thảo:

Phó Tổng biên tập Phạm Quỳnh
Giám đốc Công ty Cổ phần Đầu tư và Phát triển Trường phổ thông Công nghệ giáo dục
Phạm Mạnh Thắng

Hội đồng thẩm định

Chủ tịch Tạ Ngọc Trí
Phó Chủ tịch Trịnh Thu Hà
Thư kí Hoàng Mai Lê

Các uỷ viên:

Đỗ Anh Dũng – Nguyễn Thị Việt Hà – Nguyễn Việt Hà – Nguyễn Thị Hồng Hạnh
Nguyễn Thuý Hương – Trịnh Vĩnh Long – Bùi Thị Thanh Mẫn – Tạ Thị Hồng Minh
Hoàng Thị Minh Thanh – Võ Thị Kim Trâm – Bùi Anh Tuấn – Nguyễn Ngọc Yến

Biên tập nội dung:

Nguyễn Thị Dạ Hương – Nguyễn Thị Thanh Loan

Minh hoạ và trình bày bìa:

Phạm Việt Quang – Trần Linh Thảo

Bản quyền thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo.

TÀI LIỆU GIÁO DỤC AN TOÀN GIAO THÔNG DÀNH CHO HỌC SINH LỚP 4

Mã số: T4G10K1

In 143.760 bản (QĐ in số: 01/STK), khổ 19 x 26,5cm

In tại: Công ty Cổ Phần Phát triển thị trường VKT

Địa chỉ: E6-Phòng 107 Trung Tự, Quận Đống Đa, Hà Nội, Việt Nam

Số ĐKXB: 4035-2021/CXBIPH/8-2363/GD

Số QĐXB: 5034/QĐ-GD-HN1, ngày 16/11/2021

In xong và nộp lưu chiểu tháng 12 năm 2021

Mã số ISBN: 978-604-0-29502-6